

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРАВА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ І ТЕХНОЛОГІЙ

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ, ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Основи підприємницької
діяльності та відкриття
власної справи**

Затверджую

о. завідувача кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування
Т.Б. Семенчук

Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Викладач	ВЛАСОВА Валентина Петрівна Кандидат економічних наук, доцент
Посилання профіль викладача на сайті ДУІТ	ВЛАСОВА Валентина Петрівна
E-mail	irusia.tarnovska@gmail.com
Факультет, Кафедра	Факультет Управління і технологій/ Кафедра менеджменту, публічного управління та адміністрування м. Київ, вул. Івана Огієнка, 19, каб. 608 телефон: +38095-258-98-33
Консультації	Кожна середа з 12.00 год до 14.00год за <u>ZOOM</u> посиланням
Офіційна назва освітньої програми	Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань, спеціальність	07 «Управління та адміністрування» 073 «Менеджмент»
Статус дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Цикл дисциплін професійної підготовки, вибіркова
Курс/ Семестр викладання	3/5
Обсяг дисципліни	4 кредитів ECTS / 120 загальна кількість годин
Види та кількість аудиторних занять, денна/ заочна	Лекції – 24 години / 8 годин Практичні заняття – 20 години / 4 годин
Форма контролю	Залік
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія згідно з розкладом. Мультимедійний проектор, мережа Internet.
Мова викладання	Українська
Мета вивчення дисципліни	Формування у студентів формування комплексу теоретичних знань і практичних навичок щодо відкриття власної справи, вміння аналізувати проблеми та ситуації для їх оптимального розв'язання,

	набуття логічного підприємницького мислення для самостійних початкових дій у бізнесі, створення реального продукту і доведення його до потенційних споживачів, регулювання цього процесу з урахуванням чинного законодавства України.
Загальні компетентності	ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
Спеціальні (фахові) компетентності	СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища. СК 8. Здатність планувати діяльність організації та управляти часом. СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо
Програмні результати навчання	ПР 4. Демонструвати навички виявлення проблеми та обґрунтування управлінських рішень ПР 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації ПР 9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи

ЧИМ ВАЖЛИВИЙ КУРС:

Під час вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти матимуть можливість ознайомитися з механізмом створення та реєстрації власного бізнесу, його типологією, інструментами прийняття рішень, особливостями впливу зовнішнього оточення на ефективність бізнесу, можливостями побудови власної кар'єри в бізнесі.

Ознайомлення з дисципліною допоможе вам:

- Прокачати власні бізнес-ідеї;
- Орієнтуватися у доцільності вибору організаційно-правової форми бізнесу;
- Визначити ресурси, необхідні для створення власної справи;
- Сформувати згуртовану команду однодумців, яка допоможе вам реалізувати бізнес-ідею;
- Використовувати ефективні інструменти прийняття рішень в бізнесі.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

МОДУЛЬ 1. «ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ВІДКРИТТЯ ВЛАСНОЇ СПРАВИ»

Тема 1. Підприємництво і підприємець: сутність та особливості. Започаткування власної справи.

Визначення функції підприємницької діяльності, суб'єкти та об'єкти підприємництва, принципи здійснення, форми і моделі підприємницької діяльності. Основні якості підприємця. Складники підприємницького хисту. Якості які необхідні людині для започаткування та ведення власної справи. Вибір між підприємницькою діяльністю та роботою за наймом.

Тема 2. Підприємницьке середовище.

Складові підприємницького середовища, внутрішнє та зовнішнє підприємницьке середовище. Фактори прямої дії та фактори непрямої дії як складові зовнішнього підприємницького середовища.

Тема 3. Технологія створення власної справи.

Технологія підприємницької діяльності: основні етапи. Принципи створення власної справи. Проблеми та методи пошуку підприємницької ідеї. Вибір видів діяльності та визначення КВЕД. Законодавча база України для заснування нових підприємств. Обґрунтування та формування цілей підприємництва. Засновницькі документи (статут, установчий договір) та їх підготовка, вимоги до змісту документів про заснування. Державна реєстрація підприємства. Порядок і умови реєстрації нового підприємства. Ліцензування підприємницької діяльності.

Тема 4. Основні засоби та необоротні активи в підприємстві.

Види основних засобів та їх амортизація. Показники використання основних засобів підприємства. Напрямки поліпшення використання основних засобів та виробничих потужностей підприємств. Визначення, яким чином підприємець може сформувати необоротні активи підприємства.

Тема 5. Оборотні кошти підприємницької діяльності.

Оборотні кошти підприємницької діяльності. Джерела формування оборотних коштів підприємства. Нормування оборотних коштів підприємства. Оборотність оборотних коштів, показники оборотності. Вплив оборотності оборотних коштів на кінцевий результат роботи підприємства. Значення та шляхи прискорення оборотності оборотних коштів підприємства.

Тема 6. Фінансові та нематеріальні ресурси в підприємницькій діяльності.

Охарактеризовано поняття фінансових ресурсів, джерела їх фінансування в підприємстві. Визначено переваги та недоліки внутрішнього і зовнішнього фінансування підприємництва. Вивчено поняття і склад нематеріальних ресурсів. Патенти, свідоцтва, ліцензії як форма юридичного захисту об'єктів інтелектуальної власності в підприємстві.

Тема 7. Управління витратами підприємницької діяльності.

Класифікація витрат, поняття і види собівартості. Економічний зміст і функції цін. Чинники, що впливають на ціноутворення.

Тема 8. Фінансово-економічні результати та ефективність підприємницької діяльності.

Дохід підприємства, чинники, що впливають на його величину, загальну схему формування фінансових результатів підприємства, поняття і види прибутку підприємства. Розподіл прибутку підприємства, суть і характеристика загальної ефективності діяльності підприємства. показники ефективності виробництва та резерви і чинники підвищення ефективності виробництва.

Тема 9. Поняття та складові бізнес-культури.

Походження та поняття бізнес-культури. Поняття бізнес-культури, організаційної культури, корпоративної культури. Функції бізнес-культури. Формування культури підприємства. Елементи культури підприємницької діяльності. Структура бізнес-культури. Зовнішні атрибути корпоративної культури. Фактори, які впливають на формування корпоративної культури. Креативний менеджмент і корпоративна культура як модель інноваційного розвитку організацій. Бізнес-дизайн та його значення для підвищення бізнес-культури підприємства. Способи зміцнення корпоративної культури.

Тема 10. Механізм досягнення підприємницького успіху.

Підприємницький успіх як соціально-економічна категорія. Підприємець та його ділові якості. Сутність ділового хисту. Успіх як результат ділової активності підприємця. Особиста мета підприємця. Ролі підприємця як визначальної особистості в бізнесі. Передумови започаткування та успішного здійснення підприємництва. Планування успіху підприємницького проекту. Професійна культура бізнесової діяльності, яка безпосередньо впливає на підприємницький успіх. Створення позитивного іміджу фірми. Мистецтво і наука створення ділового іміджу на основі оперативної та правдивої інформації.

Практичні заняття курсу передбачають виконання ситуаційних, тестових та інших завдань, опитування та дискусії за темами, короткі виступи та презентації з тематики дисципліни.

Тематика практичних занять:

Практична робота №1. Вибір бізнес-ідеї в процесі створення власної справи.

Практична робота №2. Сутність підприємницького лідерства в сучасному бізнес-середовищі.

Практична робота №3. Вплив зовнішнього середовища на створення власної справи.

Практична робота №4 Механізм створення власної справи.

Практична робота №5. Бізнес-планування з урахуванням організаційно-правової форми ведення бізнесу.

Практична робота №6. Маркетинг-план бізнес-проекту.

Практична робота №7. Організаційне забезпечення бізнесу.

Практична робота №8. Розробка фінансового плану бізнесу.

Практична робота №9. Формування підприємницького капіталу.

Практична робота №10. Ідентифікація та мінімізація ризиків новоствореного бізнесу.

Приклади практичних завдань:

Завдання 1:

Поміркуйте яким бізнесом ви хотіли б займатися. Охарактеризуйте його особливості та причину вибору. Які товари чи послуги вам би було цікаво продавати, для кого, за якою ціною?

Ідею потрібно представити у вигляді 1-2 слайдів.

Приклад тестового завдання:

1. Найголовнішим етапом створення підприємства є:

- а) державна реєстрація;
- б) розробка та реєстрація установчих документів;
- в) зародження підприємницької ідеї;
- г) відкриття рахунку в банку.

Для стимулювання науково-дослідницького й творчого інтересу здобувачів вищої освіти і здобуття ними навичок наукової діяльності доречно заохочувати їх до виконання додаткових видів робіт в певних проєктах, і враховувати цю діяльність при підведенні підсумків роботи здобувачів вищої освіти у семестрі. Так, наприклад, здобувачам вищої освіти може бути запропоновано виконання рефератів за темами дисципліни «Основи підприємницької діяльності та відкриття власної справи» у вигляді презентацій та захистити її на практичному занятті. Найкращі рекомендуються до виступу на науково-практичній конференції.

Орієнтована тематика:

- 1. Вибір бізнес-ідеї в процесі створення власної справи.
- 2. Формування місії власного бізнесу.
- 3. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності.

4. Фізична особа-підприємець.
5. Сімейне підприємство.
6. Приватне підприємство.
7. Товариство з обмеженою відповідальністю.
8. Знайомство з онлайн-платформами «Дія» та «Gov.ua» для реєстрації бізнесу.
9. Інтернет-контент для бізнес-початківців.
10. Економічна сутність поняття «лідерство».
11. Еволюція концепцій лідерства.
12. Принципи та стилі лідерства у бізнесі.
13. Конкурентні переваги як запорука лідирування підприємства.
14. Лідерство в бізнесі: світова та вітчизняна практика.
15. Основні особистісні характеристики лідера у підприємницькій діяльності.
16. Стартап як вид започаткування бізнесу, що базується на інноваціях.
17. Франчайзинг як метод започаткування бізнесу.
18. Бізнес-план у ринковій системі господарювання.
19. Підготовча стадія розробки бізнес-плану.
20. Структура, логіка розробки та оформлення бізнес-плану.
21. Форми ведення обліку в новоствореному бізнесі.
22. Презентація бізнес-плану.
23. Визначення цільового сегмента ринку для бізнесу.
24. Вибір альтернативної стратегії просування товару на ринок.
25. Розробка маркетинг-плану бізнес-проєкту.
26. Основи розвитку бізнесу за допомогою Інтернету.
27. Проектування комерційного сайту компанії.
28. Сутність і складові елементи організаційного забезпечення бізнесу.
29. Обґрунтування визначення потреби компанії в персоналі.
30. Особливості управління організаційним розвитком компанії в сучасних умовах господарювання.
31. Принципи організації фінансування бізнесу.
32. Фінансові ресурси бізнесу та джерела їх формування.
33. Банківське кредитування бізнесу.
34. Венчурне фінансування бізнесу.
35. Краудфандинг у фінансуванні бізнесу.
36. Залучення грантового фінансування бізнесу.
37. Сутність, завдання і технологія розробки фінансового плану.
38. Складові елементи фінансового плану бізнесу.
39. Планування фінансових індикаторів функціонування бізнесу.
40. Загальна характеристика діагностики фінансово-господарської діяльності підприємства.
41. Формування та використання прибутку.
42. Аутсорсинг процесів у бізнесі.
43. Страхування бізнесу.
44. Особливості ризик-менеджменту новоствореного підприємства.
45. Різновиди підприємницьких ризиків та їх класифікація.
46. Методичні підходи до оцінювання та мінімізації рівня бізнес-ризиків.
47. Вихід бізнесу на міжнародні ринки.
48. Соціально відповідальне ведення бізнесу як запорука конкурентоспроможності.
49. Екологічні аспекти бізнес-діяльності.
50. Формування стратегії соціально відповідальної поведінки суб'єктів господарювання в ринковому середовищі.

Індивідуальні види робіт не обмежуються і приймаються пропозиції щодо вдосконалення курсу (як лекційної, так і практичної складової).

ОЦІНЮВАННЯ

Форми поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль – 100 балів
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру.	

Відвідування лекцій:

За відвідування кожної лекції нараховується 2 бали (до 24 балів).

Практичні заняття:

Оцінюються за активністю здобувачів освіти на заняттях, їх відповідями, доповідями та ступенем залученості у дискусії. Максимальна сума становить 7,5 балів за кожне заняття (до 75 балів).

Самостійна робота

Написання та захист реферату (тематика погоджується із викладачем курсу) у вигляді доповіді та/або презентації оцінюються до 10 балів.

Здобувач отримує підсумкову оцінку за результатами поточного контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач, становить 100.

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни та пройшовши процедуру визнання згідно [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ](#).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS			
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
82-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома – трьома незначними помилками
75-81		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками
64-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано,

			деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками
60-63		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки
35-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота що потребує доробки
1-34		F	«Безумовно незадовільно» теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення:

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
 2. Силабус навчальної дисципліни.
 3. Google Classroom: Основи підприємницької діяльності та відкриття власної справи.
- Електронні ресурси бібліотеки ДУІТ: <https://library.duit.in.ua>.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Господарський кодекс України», 2003, N 18, N 19-20, N 21-22, ст.144. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>
2. Закон України «Податковий кодекс України» (Із змінами, внесеними згідно із Законом N 2856- VI (2856-17) від 23.12.2010) URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>
3. Основи підприємництва і бізнес культури: навчальний посібник. А.Б. Педько. К.: Центр учбової літератури, 2019. 168 с
4. Методичні рекомендації з розроблення бізнес-плану підприємств, затверджені наказом Міністерства економіки України від 6 вересня 2006 р. № 290. URL: www.me.gov.ua/Documents/Download?id=ae3e0327-e0e9-4578-a4d7
5. Ватченко О.Б., Ватченко Б.С., Черевко О.Л. Інноваційний розвиток підприємства : навч. посібник. Дніпро : Акцент ПП, 2017. 404 с.
6. Сотник І.М., Таранюк Л.М. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: підручник. Київ: Університетська книга, 2018. 572 с.
7. Н.В. Добрава, М.М. Осипова. Основи бізнесу: навчальний посібник. Одеса: «Апрель», 2018. 304 с.
8. Робочий зошит для складання бізнес-плану для слухачів курсу «Професійної перепідготовки військовослужбовців та членів їхніх сімей в Україні» за програмою «Менеджмент підприємницької діяльності». Укладачі: Тарновська І.В., Боняр С.М., Богомоллова Н.І., Карпенко О.О., Кравченко О.О., Шуляренко С.М., Семенчук Т.Б., Харчук О.Г., Власова В.П., Ковова І.С., Осипова Є.Л., Пахота Н.В., Завгородній В.В. Київ: ДУІТ, 2021. 48 с.

9. Економіка підприємств водного транспорту: Навчальний посібник. Колектив авторів. За загальною редакцією В.Г. Коби. К.: ТОВ «СІК ГРУПІ УКРАЇНА», 2017. 468 с.
10. Eric Ries. The Lean Startup: How Today's Entrepreneurs Use Continuous Innovation to Create Radically Successful Businesses. Currency; 1st Edition. 336 p.
11. W. Chan Kim and Renée Mauborgne. Blue Ocean Strategy: How to Create Uncontested Market Space and Make the Competition Irrelevant. Harvard Business Review Press, expanded edition, 2015. 287 p.

Додаткова інформація

Детальнішу інформацію щодо методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи та повного списку літератури наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни.

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів ДУІТ:

[Кодекс академічної доброчесності Державного університету інфраструктури та технологій](#)

[Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Державному університеті та технологій](#)

[Положення про Комісію з академічної доброчесності у ДУІТ та Комісію з етики та управління конфліктами у сфері академічної доброчесності у ДУІТ](#)

Порушення [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#) є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним.

Списування під час контрольних заходів заборонені.

Усі письмові роботи, виконані в електронному вигляді (реферати), перевіряються на наявність плагіату згідно з [Положенням про порядок перевірки навчальних, кваліфікаційних, науково-методичних наукових та інших робіт на наявність ознак академічного плагіату у ДУІТ](#). У випадках виявлення порушення – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#).

Щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік тощо) навчання може відбуватися в он-лайн (або змішаній) формі за погодженням із деканом факультету.

Неформальна освіта

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується [«Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ»](#).